

DĖL E. GUDAVIČIAUS KONCEPCIJOS APIE PAGONIŠKOSIOS LIETUVOS ATSILIKIMĄ

*Kaip jie vertina istoriją - šlovina ar gėdijasi jos, štai pagal ką derėtų spręsti apie žmones.
Elias Canetti*

„Piniginiai“ klaidžiojimai ar klaidinimai?

Pagoniškosios Lietuvos pinigų istorija ne mūsų valia yra įgavusi politinį ir ideologinį aspektus. Dar XIX a. kai kurie šovinistiškai nusiteikę kaimynų tyrinėtojai įvairiais būdais bandė nuvėlinti pinigų Lietuvoje atsiradimą ir šitaip pagrįsti jos ūkinį, kultūrinį atsilikimą ir įrodyti svetimųjų, kultūrtregerių* teigiamą poveikį mūsų kultūrai. Vien dėl to labai svarbu nešališkai paaiškinti ir datuoti mūsų pinigų istorijos faktus. Apmaudu, kad šiandien kai kurie mūsų tyrinėtojai, skirtingai nuo kaimynų mokslininkų, sąmoningai ar nesąmoningai tarytum seka kultūrtregerių įmintomis pėdomis. Susidarė paradoksali padėtis: rusų mokslininkai ieško būdų įrodyti kuo ankstyvesnį pinigų pasirodymą rytų slavų kunigaikštystėse, o mūsų istorikai elgiasi priešingai. Ypač pavojinga, kai mintys apie lietuviškų pinigų vėlavimą nuskamba iš autoritetingų mūsų istorikų lūpų.

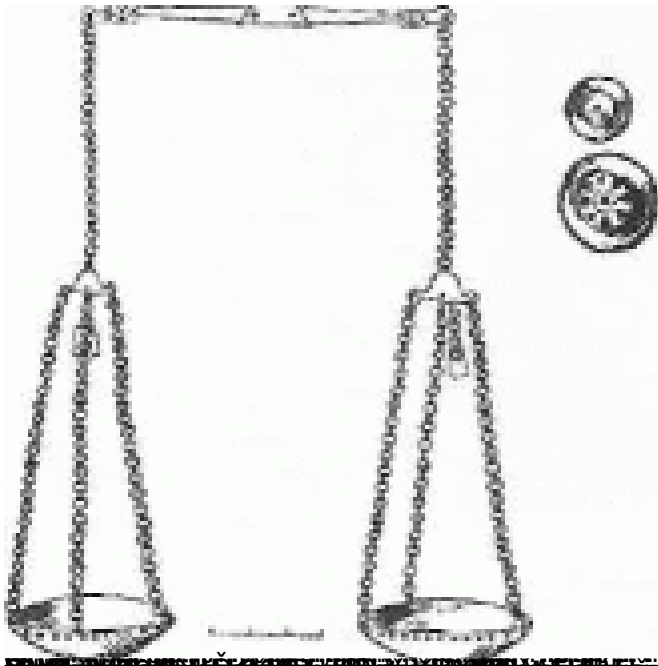
E. Gudavičius teigia, kad XII a. Lietuvos „Amatininkai atsiskaitydavo savo dirbiniais“ (1, p. 88). Tokie atsiskaitymai, arba pinigai, specialistams nežinomi. Nebent autorius mintyje turėjo sidabro papuošalus, kurie, kai kurių tyrinėtojų nuomone, I tūkstantmečio antroje pusėje įgijo vertės matą, t. y. pinigų funkciją (2, p. 43). Jeigu taip, reikėjo atitinkamai parašyti. Dabar susidaro įspūdis, kad E. Gudavičius XIII a. Lietuvoje mato tik natūrinius prekių mainus, neigia Lietuvą turėjus savus pinigus - sidabro lydinius (kupas, arba ilguosius). Šį teiginį dar labiau sustiprina toks tolesnis jo samprotavimas: „Pinigus jai [Lietuvai - V. T.] pakeitė skandinaviškąja svorių sistema paremti vadinamieji ilgieji <...>“ (1, p. 90). Išeitų, jog jis ilgųjų nelaiko pinigais, o tik pastarųjų pakaitalais. Tai mokslinė netiesa, nes daugelio šalių mokslininkų seniai įrodyta, jog viduramžiais pasaulyje pinigai buvo sidabras (lydinių ar monetų pavidalu). Sidabro lydinius kaip pinigus naudojo daugelis Lietuvos kaimynų. Tais laikais dar nebuvo žinomi pinigų (sidabro) pakaitalai (banknotai, nepilnavertės monetos). Pakaitalai neturėjo savo vertės, negalėjo atlikti tarptautinių mokėjimų ir lobių funkcijų.

Apie Pagoniškos Lietuvos atsilikimą

Ketvirtadienis, 19 Lapkritis 2009 00:00 - Paskutinį kartą atnaujinta Penktadienis, 20 Lapkritis 2009 19:16

~~_____~~